

Todentaminen

1. Yleistä

AFRY Finland Oy, Environment, Verification (jatkossa AFRY) on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima todentajaorganisaatio VB05, akkreditointivaatimus SFS-EN ISO 14065. Todentamisen kohteita ovat päästökauppatodentamistoiminta (polttolaitokset, massan, paperin ja kartongin valmistus) sähkön tuotantotukitodentaminen (tuulivirtaus, metsähake, biokaasut ja puupolttoaine), kestävyyskriteeritodentaminen ja kompensatitodentaminen ("kemiallisten ja lannoite-mineraalien louhinta", "muiden epäorgaanisten peruskemikaalien valmistus", "lyijyn, sinkin ja tinan tuotanto, raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus, myös teräksestä", "paperin, kartongin ja pahvin valmistus", "lannoitteiden ja typpiyhdisteiden valmistus", "kuparin tuotanto" ja "massan valmistus, osa-alue: Mekaaninen puumassa").

Akkreditointiprosessissa on tutkittu AFRY:n puolueettomuus ja riippumattomuus, tekniset valmiudet, resurssit ja organisaatio. AFRY:n johto ja todentamisprosessin henkilöstö ovat sitoutuneet toimimaan todentamistoiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden mukaisesti.

AFRY tiedostaa riippumattomuuden tärkeyden ja merkityksen todentamistoiminnassa. Riippumattomuuden varmistaminen on olennainen osa todentamisprosessia. Todennusprosessin henkilöstö ja AFRY:n ylin johto ovat sitoutuneet toimimaan riippumattomasti. AFRY:n ylin johto varmistaa todentamistoiminnan tasapuolisuuden ja objektiivisuuden toimien todentamistoiminnan esimiehenä.

2. Todentamisprosessi

Todentamisprosessi voidaan jakaa eri vaiheisiin: sopimusta edeltävä vaihe, analysointi ja suunnittelu, todentaminen ja raportointi. Sopimusta edeltävässä vaiheessa mm. arvioidaan riippumattomuutta. Seuraavassa vaiheessa analysoidaan todennuskohdetta ja laaditaan todentamissuunnitelma, jonka perusteella todentaminen voidaan suorittaa. Raportoinnin sisällöstä on säädetty laeilla ja lisäksi Energiavirasto on antanut ohjeita todentajille.

2.1. Päästökauppatodentaminen

Komission todentamisasetuksessa (EU) 2018/2067 kuvataan todentamista ja todentajien akkreditointia yksityiskohtaisesti. Todentamisessa tarkastetaan toiminnanharjoittajan tuotantolaitokset, päästöjen tarkkailumenetelmät, mittaukset sekä tiedonhallintajärjestelmät sen suhteen, että ne vastaavat hyväksytyä tarkkailusuunnitelmaa ja muita luvan ehtoja. Todentajan velvollisuutena on raportoida toiminnanharjoittajalle viivytyksettä havaitsemistaan virheitä, poikkeamista, puutteista tai eroavaisuuksista tarkkailusuunnitelmaan nähden.

Toiminnanharjoittajan lopullinen päästöselvitys todennetaan vuoden vaihteen jälkeen. Todentaja antaa toiminnanharjoittajalle todentamisraportin kustakin todennetusta päästöselvityksestä. Toiminnanharjoittajan tulee jättää todennettu päästöselvitys Energiamarkkinavirastolle kunkin vuoden maaliskuun 31 päivään mennessä.

2.2. Sähkön tuotantotukitodentaminen

Tuotantotukilaisissa (1396/2010) ja tuotantotukiasetuksessa (1397/2010) kuvataan todentajan tehtäviä. Lisäksi Energiavirasto on antanut ohjeita todentajille. Todentajan varmentamistehtävät syöttötariffijärjestelmässä liittyvät hyväksymishakemusten ja hyväksymispäätöksen muutosten sekä syöttötariffijärjestelmän mukaisten maksatushakemusten varmentamiseen.

Hyväksymishakemuksen ja hyväksymispäätöksen muuttamisen osalta todentaja tarkastaa tietyt tuotantotukilaisissa määritellyt yleiset ja erityiset edellytykset. Todentamisessa tarkastetaan, että toiminnanharjoittajan tuotantolaitokset, menetelmät, mittaukset sekä tiedonhallintajärjestelmät vastaavat hyväksytyä seurantasuunnitelmaa ja muita luvan ehtoja. Maksatushakemusten yhteydessä varmennetaan hakemuksella esitettyjen tietojen oikeellisuus ja että ne on tuotettu seurantasuunnitelman mukaisesti. Todentamisen yhteydessä tehdään laitospöytäkirjoja, joiden vähimmäismäärät on esitetty muun muassa todentajaohjeessa.

Toiminnanharjoittaja voi jättää maksatushakemuksia vuosineljänneksittäin. Toiminnanharjoittajan laatima ja todentajan varmentama maksatushakemus tulee jättää Energiavirastolle kahden kuukauden sisällä tariffijakson päättymisestä.

2.3. Kestävyysskriteeritodentaminen

Laissa biopolttoaineista ja bionesteistä (393/2013) (kestävyysslaki) on määritelty todentajan tehtävät. Lisäksi Energiavirasto on antanut ohjeita todentajille. Kestävyysskriteeritodentamisessa todentaja antaa lausunnon toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän vaatimustenmukaisuudesta ja tarkastaa kestävyysjärjestelmän noudattamisen Energiaviraston hyväksymispäätöksessä määrättyin väliajoin.

Todentajan lausunnossa arvioidaan, että onko kestävyysjärjestelmä kestävyyslain vaatimusten mukainen. Lisäksi todentaja tarkastaa kirjallisesti kuvatun kestävyysjärjestelmän vastaavuuden todellisuuteen. Kestävyysjärjestelmän noudattamisen tarkastamisessa todentaja arvioi, toimiiko toiminnanharjoittaja voimassa olevan kestävyysjärjestelmän mukaisella tavalla. Lausunnon antaminen kestävyysjärjestelmän vaatimustenmukaisuudesta vaatii lähtökohtaisesti joko laituskäynnin tai toimistokäynnin toiminnanharjoittajan luona.

Toiminnanharjoittajan tulee liittää vuosittain annettavaan kestävyyskriteeriselvitykseen jäljennös todentajan laatimasta tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot. Kestävyyskriteeritodentamisen lausunto ja tarkastuskertomus laaditaan Energiaviraston lomakkeille.

2.4. Kompensatitodentaminen

Kompensointilaissa (138/2017) ja kompensointiasetuksessa (311/2017) kuvataan todentajan tehtäviä. Lisäksi Energiavirasto on antanut ohjeita todentajille. Todentajan on todennettava toiminnanharjoittajan tukihakemuksessa olevat tiedot.

Todentamisessa tarkastetaan tiedot muun muassa laitoksessa valmistettavan tuotteen kuulumisesta lain soveltamisalaan, perustuotoksesta, sähkönkulutuksen perustasosta, merkittävästä kapasiteetin laajentumisesta, sekä alkukapasiteetista. Todentamisen yhteydessä voidaan tehdä laituskäyntejä. Todentajan on laadittava todennuksesta todentamisraportti sekä tallennettava sisäiset todentamisasikirjat.

Todennettu tukihakemus on toimitettava Energiavirastolle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta tarkasteluvuotta seuraavana vuonna. Tukea haetaan kirjallisesti käyttäen Energiaviraston vahvistamaa sähköistä lomaketta.

3. AFRY:n veloitusperuste

AFRY:n todentamista koskeva hinnoittelu perustuu laitoskohtaisesti arvioituun työmäärään ja sen perusteella määriteltyyn hintaan. Lisälaskutusperusteet määritellään tarjouksessa tai sopimuksessa ja niiden mukaiset lisätyöt sovitaan erikseen.

4. Luottamuksellisuus

Julkisesti saatavilla olevaa aineistoa lukuun ottamatta todentamisen yhteydessä saatuja tietoja käsitellään luottamuksellisina tietoina. Koulutetun henkilöstön ja asianmukaisen asiakirjojen hallintajärjestelmän avulla varmistetaan tietojen luottamuksellinen käsittely. Todentamistehtävät luetaan julkisiksi hallintotehtäviksi ja näin ollen todentamiseen liittyvät asiakirjat ovat pääsääntöisesti julkisia, ellei niiden salassapitoon löydy perustetta. Mikäli todentamiseen liittyviä asiakirjoja luovutetaan Energiavirastosta poikkeavalle taholle varmistetaan salassapidon perusteet todennusasiakkaalta.

5. Muutoksenhaku ja valitukset

Jos toiminnanharjoittaja on tyytymätön todentajan antamaan päätökseen, voi siihen hakea oikaisua. Toiminnanharjoittajan on tehtävä oikaisupyyntö AFRY:lle todentajan päätökseen liitetyn menettelyohjeen mukaisesti. Toiminnanharjoittajan ollessa tyytymätön oikaisemista koskevaan päätökseen, voi päätökseen edelleen hakea muutosta hallinto-oikeudelta päätökseen liitetyn menettelyohjeen mukaisesti.

Valitukset käsitellään luottamuksellisesti osana AFRY:n todentamisprosessia.